

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ОСВІТА В ХНМУ І РИНОК ПРАЦІ»

Автори:

к.соц.н. Марущенко О.А.

к.соц.н. Седая Ю.С.

Харків – 2018

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ І РЕСПОНДЕНТІВ

Соціологічне дослідження «Освіта в ХНМУ і ринок праці» було проведено у березні-листопаді 2018 року і включало в себе наступні етапи:

- розробка соціологічного інструментарію (березень);
- польовий етап (квітень-травень, вересень);
- комп'ютерна обробка даних (червень, жовтень);
- соціологічний аналіз даних (червень, жовтень);
- підготовка підсумкового звіту (листопад).

Вибіркову сукупність склали вітчизняні студенти, які вчаться на 1-ому, 3-ому та випускному курсах (5-ий – для стоматологічного факультету, 6-ий – для медичних факультетів).

Загальна кількість опитаних склало 416 осіб, з них:

- студентство 1-го курсу – 142 особи (34,1 % від загальної кількості респондентів),
- 3-го курсу – 131 особа (31,5 %),
- випускного курсу – 143 особи (34,4 %).

61,4 % опитаних навчаються на бюджетній формі, 38,6 % – на контрактній. 69,2 % респондентів є жінками, 30,8 % – чоловіками.

У ході дослідження застосовувалася методика напівстандартизованого інтерв'ю: бланк інтерв'ю з складався з 48 запитань.

2. ОСОБИСТІСНІ РИСИ Й ЯКОСТІ І РИНОК ПРАЦІ

На початку анкети респондентам пропонувався блок запитань про особистісні риси й якості певного абстрактного учасника ринку праці. Ринок праці, безсумнівно, висуває певні негласні вимоги до цих рис і якостей, то ж ми попросили наших респондентів оцінити, **в якій мірі наведені характеристики затребувані сьогодні на ринку праці (в його медичному сегменті)**. Пропонувалося дати оцінку від 0 (мінімальна) до 3 (максимальна). На рисунку 1

представлено середнє значення усіх виставлених оцінок по кожній запропонованій альтернативі.

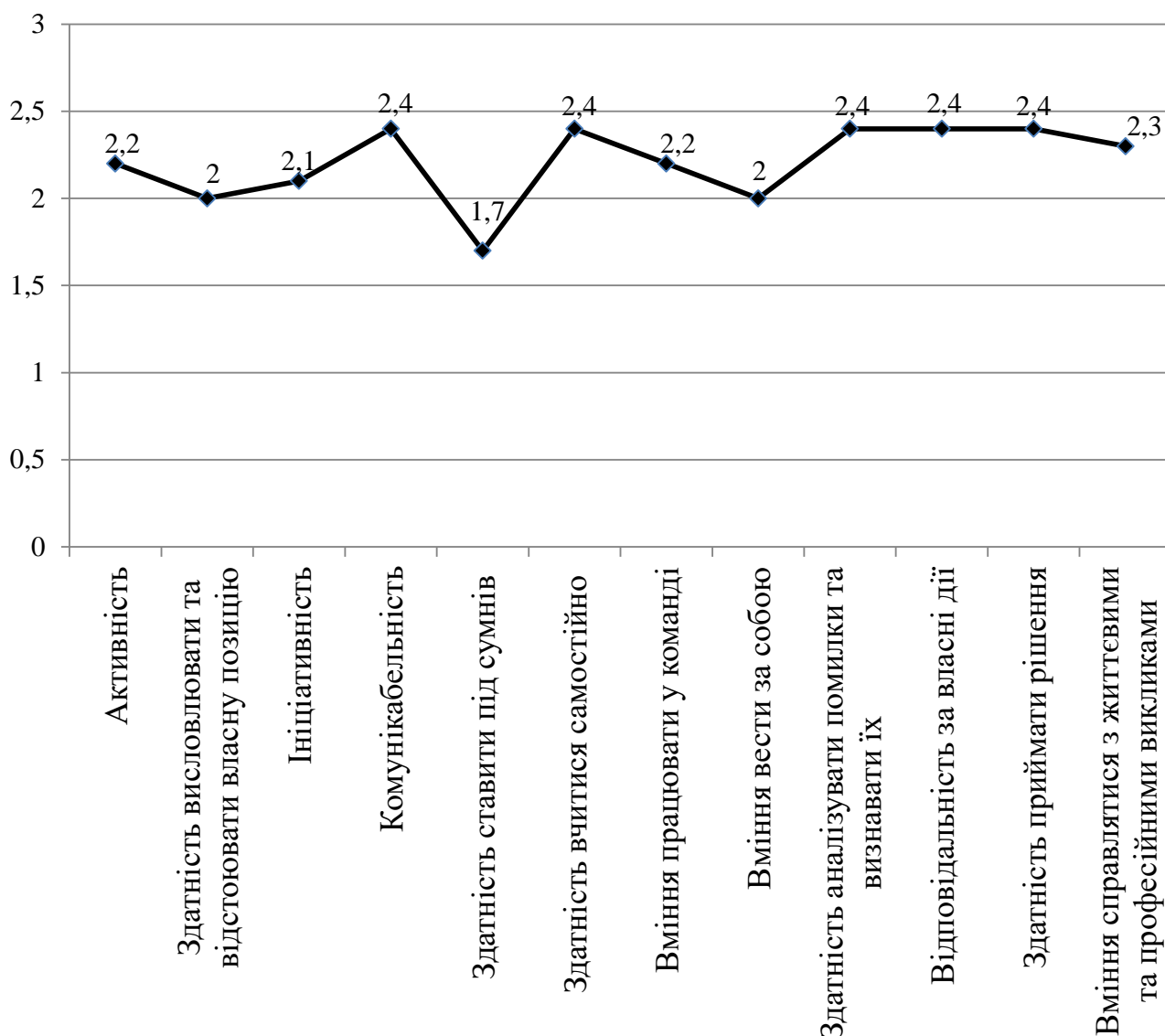

Рис. 1. Середнє значення оцінок рис і якостей за ступенем їх затребуваності у медичному сегменті ринку праці (%)

Перше, що звертає на себе увагу: розрив між найвищими (2,4) і найнижчою (1,7) оцінками не є значним. Другий важливий момент: найвищий поріг оцінок дорівнює лише 2,4 – одразу п'ять особистісних рис і якостей отримали саме такі оцінки, і це вказує на те, що якоїсь однієї характеристики, яка б претендувала на однозначний пріоритет для ринку праці, на думку опитаного студентства, немає.

Інші сім рис і якостей не досягли навіть цього показника, а затребуваність ринком праці такої чесноти, як «здатність ставити під сумнів», на думку опитаних, взагалі викликає питання (1,7). Як не дивно, доволі посередні оцінки отримали і такі важливі пункти, як «вміння вести за собою» (2,0) і «здатність висловлювати та відстоювати власну позицію» (2,0).

Аналіз того самого блоку запитань, але у розрізі курсів навчання, вказав на значний очевидний розрив між позицією першокурсників та думками студентів двох інших курсів – див. рис. 2 і табл. 1 (повні дані).

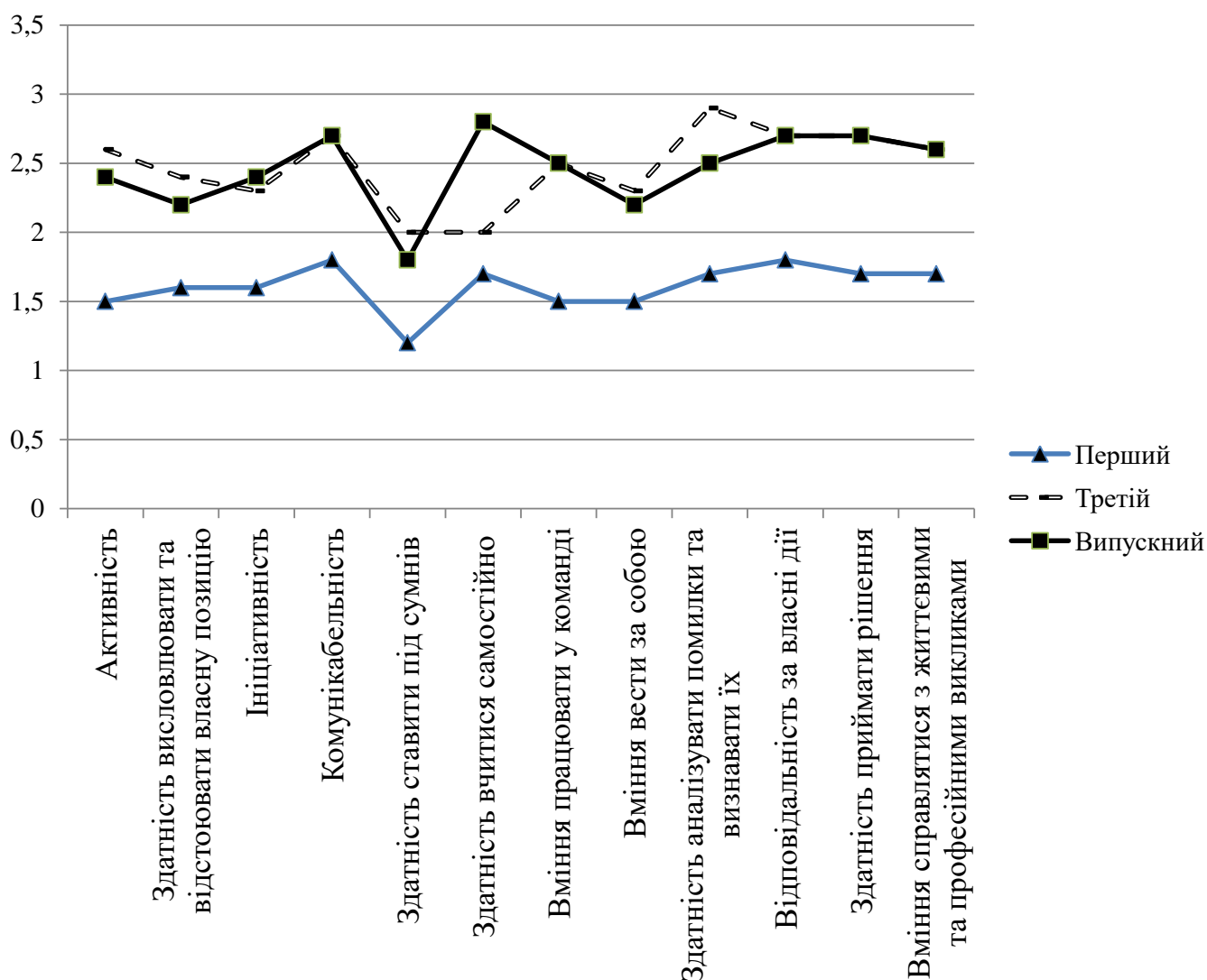

Рис. 2. Середнє значення оцінок рис і якостей за ступенем їх затребуваності у медичному сегменті ринку праці та у розрізі курсів навчання (%)

Таблиця 1. Середнє значення оцінок рис і якостей за ступенем їх затребуваності у медичному сегменті ринку праці та у розрізі курсів навчання (повні дані) (%)

<i>Особистісна риса (якість)</i>	<i>Перший курс</i>	<i>Третій курс</i>	<i>Випускний курс</i>
1. Активність	1,5	2,6	2,4
2. Здатність висловлювати та відстоювати власну позицію	1,6	2,4	2,2
3. Ініціативність	1,6	2,3	2,4
4. Комунікабельність	1,8	2,7	2,7
5. Здатність ставити під сумнів	1,2	2,0	1,8
6. Здатність вчитися самостійно	1,7	2,0	2,8
7. Вміння працювати у команді	1,5	2,5	2,5
8. Вміння вести за собою	1,5	2,3	2,2
9. Здатність аналізувати помилки та визнавати їх	1,7	2,9	2,5
10. Відповідальність за власні дії	1,8	2,7	2,7
11. Здатність приймати рішення	1,7	2,7	2,7
12. Вміння справлятися з життєвими та професійними викликами	1,7	2,6	2,6

Очевидно, що позиції студентів 3-го і випускного курсів є дуже подібними між собою, а от бачення першокурсників доволі радикально відрізняються від їх більш старших колег – дещо більш стриманими оцінками щодо затребуваності наведених рис і якостей на ринку праці, що можна спостерігати абсолютно по кожному пункту.

Наступний блок дослідження був присвячений власне самим витокам цих рис і якостей: чи вважає респондента, що особисто у нього вони є сформованими? Хто найбільше долучився до такого формування – сім'я, школа, а, може, ХНМУ чи хтось (щось) ще? Зведені відповіді на це запитання представлені на рис. 3 і табл. 2 (повні дані).

Судячи з отриманих даних, кожний з трьох запропонованих агентів соціалізації (сім'я, школа, ХНМУ) найбільше вплинув на формування декількох різних особистісних рис і якостей.

Так, наприклад, сім'я, вірогідно, найбільше вплинула на формування у студентства відповідальності за власні дії (так вказали майже половина від загальної кількості опитаних – 49,4 %), здатності аналізувати помилки та визнавати їх (40,8 %), а також здатності приймати рішення (39,9 %).

Школа передувала в іншому – у вмінні працювати в команді (42,8 %), а також формуванні ініціативності (36,6 %) та комунікабельності (32,4 %).

Нарешті, Харківський національний медичний університет позитивно вплинув на здатність вчитися самостійно (49,4 %) і ставити під сумнів (31,4 %), а також зробив вирішальний внесок у формування вміння справлятися з життєвими та професійними викликами (30,2 %).

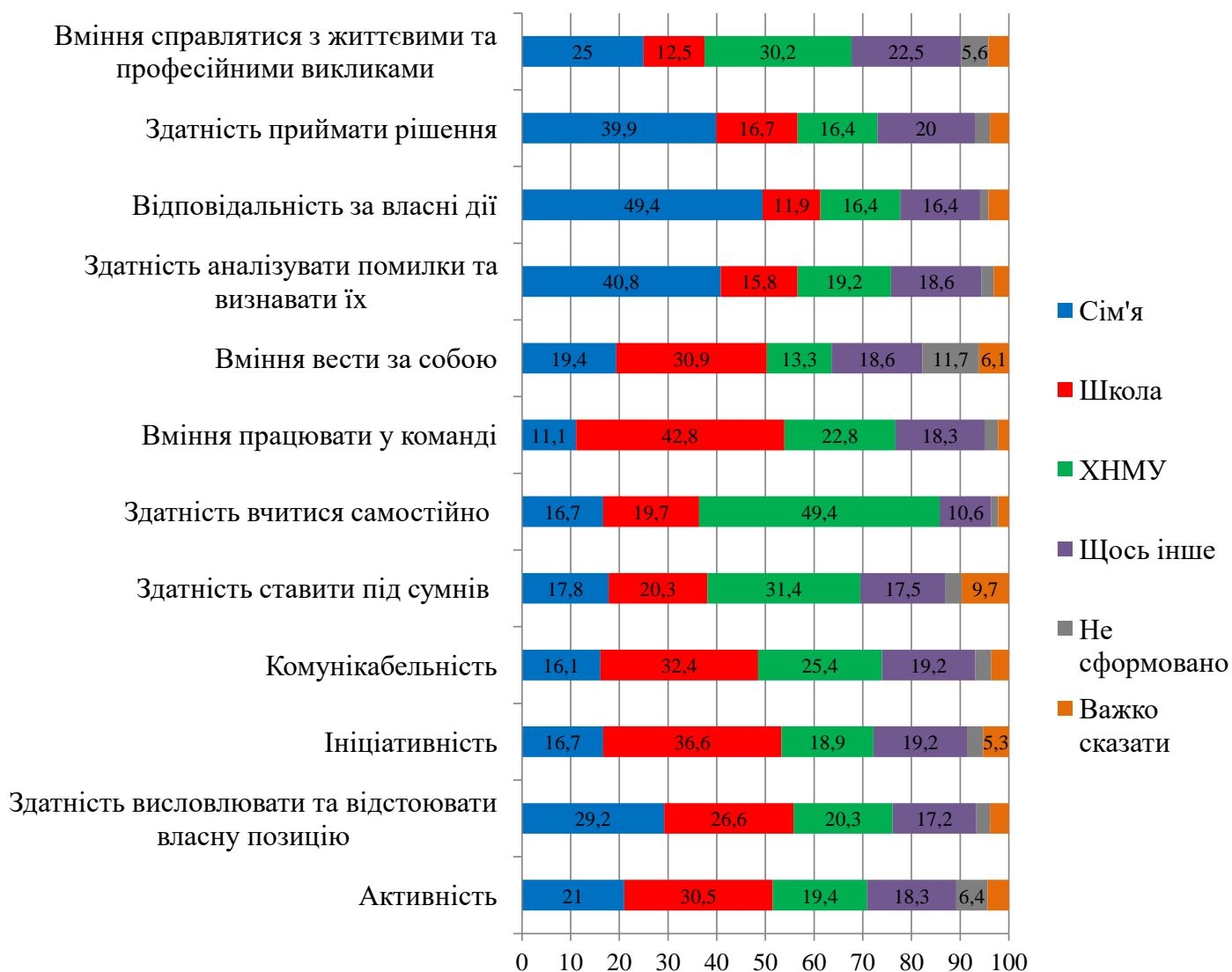

Рис. 3. Оцінка джерел впливу при формуванні рис й якостей (%)

Таблиця 2. Оцінка джерел впливу при формуванні рис і якостей (повні дані) (%)

<i>Особистісна риса (якість)</i>	<i>Сім'я</i>	<i>Школа</i>	<i>ХНМУ</i>	<i>Щось інше</i>	<i>Ця риса (якість) в мене ще не сформована</i>	<i>Важко сказати</i>
13. Активність	21,0	30,5	19,4	18,3	6,4	4,4
14. Здатність висловлювати та відстоювати власну позицію	29,2	26,6	20,3	17,2	2,8	3,9
15. Ініціативність	16,7	36,6	18,9	19,2	3,3	5,3
16. Комунікабельність	16,1	32,4	25,4	19,2	3,3	3,6
17. Здатність ставити під сумнів	17,8	20,3	31,4	17,5	3,3	9,7
18. Здатність самостійно вчитися	16,7	19,7	49,4	10,6	1,4	2,2
19. Вміння працювати у команді	11,1	42,8	22,8	18,3	2,8	2,2
20. Вміння вести за собою	19,4	30,9	13,3	18,6	11,7	6,1
21. Здатність аналізувати помилки та визнавати їх	40,8	15,8	19,2	18,6	2,5	3,1
22. Відповідальність за власні дії	49,4	11,9	16,4	16,4	1,7	4,2
23. Здатність приймати рішення	39,9	16,7	16,4	20,0	3,1	3,9
24. Вміння справлятися з життєвими та професійними викликами	25,0	12,5	30,2	22,5	5,6	4,2

Скоріше за все, риси і якості були аналізовані не тільки в контексті агентів соціалізації, а й, водночас, у віковому розрізі. Визнаючи первинність родини у формуванні базових компетенцій, респонденти, скоріше за все, брали до уваги те, що це відбулося ще у юному віці. Надалі, впродовж шкільного періоду, сформувалися комунікативні риси і якості, тоді як вища

школа, вочевидь, сформувала ті «дорослі» чесноти, що пов'язані з самостійністю й критичним сприйняттям.

Дуже незначний відсоток респондентів вказали на те, що та чи інша якість в них ще не сформована. Єдине помітне виключення – «вміння вести за собою»: фактично, кожна дев'ята опитана нами особа зазначила, що в неї досі немає цієї якості.

Провідний соціолог

О.А. Марущенко

Доцент кафедри філософії

Ю.С. Сєдая